

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Martina Tomeše Město Most jako experiment socialistického modernismu v urbanismu a krajině

Martin Tomeš si vybral ke zpracování téma, k němuž ho pojí osobní vztah, v Mostě žije. Vybral si ho sám, sám ho promyslel, byť opakovaně a detailně konzultoval, a práci pak naplnil obdivuhodně samostatně. Mezi další pozitiva, která je třeba určitě zmínit je, že zpracoval velký objem literatury, jak k Mostu samotnému, tak k dějinám urbanismu a dalším souvisejícím tématům. Jeho bakalářská práce tak představuje skutečně velký, vysoce nadstandardní objem práce. Zároveň prokázal, že velmi dobře umí toto velké množství uspořádat. Vypracoval text plný informací, myšlenek a faktů z mnoha zdrojů. Navíc je text čtivý, zajímavý, místy dokonce poutavý. Naplňuje též vlastní zadání, pojednává o urbanistickém experimentu, o urbanismu i vztahu ke krajině.

Zůstanu-li ještě u formální, stylové stránky bakalářky, je jasné, že taková práce vyžaduje zkušenost a text přece jen místy působí jako dva, sice propojené, ale samostatné výklady, tj. jedna linie sleduje dějiny města Most a jí se proplétá druhá o různých modernistických okolnostech, které chtěl autor – oprávněně – s Mostem spojit. Především výklad kontextu, vývoje, dějin utopií atd. je příliš dlouhý a místy nabírá přílišné samostatnosti. Na poslední chvíli jsme ještě něco zkracovali, navíc autor vždy šikovně vrátí výklad k Mostu. Zastavuji se u této slohové záležitosti proto, že se mi zdá, že jde o autorův talent, který je třeba podchytit. Není automatické, že lidé, i odborníci, umí spojovat mnoho rozmanitého materiálu do souvislého, plynulého celku.

K obsahové stránce práce: autor někdy podléhá starším výkladům. Např. na s. 63 o provětrávání obydlí, o zeleni a slunci atd., jde o staré argumenty modernistů – jistě oprávněné – skutečnost je však složitější a novější literatura to již zohledňuje. Co mě skutečně zaskočilo, že autor otevřeně nekritizuje athénskou chartu, její zónový urbanismus či že byl nový Most budován pro automobilovou dopravu, s. 69. Má naprostou pravdu, že Most se stavěl podle modernistického, zónového urbanismu, ale dnes to chápeme spíše negativně, tedy tak, že to je jedna z příčin, které způsobují, že nevnímáme nová města jakožto města – ale například jako sídliště, jak sám zmiňuje.

Celá tato otázka starších výkladů se dobře ukazuje na citované literatuře. Autor zcela správně využívá knihy Jiřího Hruzy, nejvýznamnějšího českého autora na témě města, urbanismu atd. Hruza sám však prošel vývojem, který odráží proměnu pohledu na věc. Jeho citované texty (z let 1962, 1967 a 1973) ještě vychází převážně z modernistického pohledu na věc jeho novější citované texty, především kniha *Svět měst* z roku 2014, již mají v této věci opatrnější náhled. To, jak starou knihu člověk využije, radikálně ovlivní, jaký náhled mu na město poskytne. Použitá literatura i zdroje jsou obecně víc než dostatečné a reprezentativní.

Věcných chyb je relativně málo. Několik drobných záležitostí je spíše otázkou interpretace, autor např. píše, že v bytech „...byla často ložie, na které mohli trávit letní dny a pozorovat děti hrající si na hřišti.“ s. 66, ano, mohli a jistě někteří dělali, ale častěji sloužily jako „komora“ či odkladiště, protože v bytě nebyl dostatek úložných prostor ani místo na ně.

Na základě řečeného doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně (1).

4. září 2024

Jiří Tourek